

MAJETKOVÉ PERZEKUCE ROMŮ ZA PROTEKTORÁTU

Společná tisková zpráva Muzea romské kultury a Ústavu pro studium totalitních režimů
ze dne 9. 4. 2024

Další nová publikace, kterou vydává Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR), se zaměřuje na téma holokaust. Jedná se o vůbec první odbornou monografii tohoto typu. Kniha s názvem *Holokaust a majetková perzekuce Romů v Protektorátu Čechy a Morava* historika Jiřího Smlsala přibližuje průběh rasové perzekuce Romů a Sintů na našem území za 2. světové války, její společenské předpoklady a konkrétní aktéry, pachatele i oběti. Publikace vychází díky příspěvku Nadačního fondu obětem holokaustu, hrazenému z dotace Ministerstva kultury ČR, a americké nadace Bader Philanthropies, Inc.

Kniha představuje příběhy českých a moravských Romů, kteří se stali oběťmi holokaustu, snaží se zachytit jejich zkušenost pronásledování, možnosti vzdoru i opomíjení jejich hlasu v poválečné společnosti. Klade důraz na dosud málo probádané téma majetkové perzekuce jako součásti holokaustu Romů a Sintů a přináší četné doklady o konfiskacích romského majetku. Vedle přímého zabavování majetku obětí se zaměřuje také na téma korupce, uplácení a vydírání Romů a Sintů protektorátními policisty. Kniha vychází jak ze vzpomínek pamětníků, tak z archivních pramenů nacistických bezpečnostních složek a poválečných retribučních procesů.

„Publikace přináší sondu do archivních materiálů, které alespoň částečně umožňují dokumentovat rozsah zabaveného majetku i to, jakým způsobem konfiskace probíhaly, které instituce je prováděly a komu zcizený majetek připadl,“ říká autor knihy Jiří Smlsal. V jedné z kapitol pak vedle řady dalších aspektů popisuje také praktiky rozkrádání vlastnictví Romů a Sintů, které byly nelegální již v době nacistické diktatury. Vedle samotného dokumentování majetkových ztrát však současně hledá důvody součinnosti protektorátních úřadů i většinového obyvatelstva vedoucích k páčání těchto zločinů.

JANA HORVÁTHOVÁ, ŘEDITELKA MUZEA ROMSKÉ KULTURY:

„Holokaust Romů a Sintů za 2. světové války představuje jedno z ústředních témat Muzea romské kultury. Novou knihu autora Jiřího Smlsala považuji za zásadní, neboť je první publikací zabývající se majetkovou persekucí této menšiny v době protektorátu. Ve vzpomínkách pamětníků, které jsme tak dlouho zaznamenávali, jsme na téma ztráty majetku a rodinných cenností vyslechli mnoho chmurných příběhů.“

LADISLAV KUDRNA, ŘEDITEL ÚSTAVU PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ:

„ÚSTR je jak v České republice, tak v kontextu Evropské unie důležitou a nezastupitelnou paměťovou institucí zejména z důvodu potřeby hlubšího poznání totalitární minulosti jak z období nacismu, tak komunismu. Nepředstavitelné hrůzy holokaustu, jemuž byly vystaveny nevinné oběti, včetně dětí pro nás znamená závazek, který je potřeba připomínat a současně stále prozkoumávat.“

Vedle knihy *Holokaust a majetkové perzekuce Romů v Protektorátu Čechy a Morava nyní v ÚSTR* vycházejí i další ojedinělé tituly, například *Dějiny StB* (Milan Bárta a kol.), *Západ musí být zničen* (Jan Horník), nebo komiks pro dospělé *Na nitkách. 1968* (Veselin Pramatarov), vyprávějící reálný příběh trojice bulharských studentů, kteří se postavili proti vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa a za to pak byli potrestáni.

Ústav pro studium totalitních režimů se neomezuje pouze na ryze „politická“ témata, ale má i kulturně politický přesah, o čemž svědčí kolektivní monografie *Underground a Československo v letech 198–1986* a *Underground a Československo v letech 1987–1988* (Ladislav Kudrna a kol.), které vyjdou v polovině dubna tohoto roku, a které budou slavnostně pokřtěny u příležitosti 50. výročí tzv. rudolfového masakru, a to přímo v restauraci Na Americe v Rudolfově, kde k brutálnímu zákroku Bezpečnosti došlo.

Letošní ediční plán Ústavu pro studium totalitních režimů počítá s vydáním zhruba třiceti nových titulů, včetně překladových knih, přičemž *Holokaust a majetkové perzekuce Romů v Protektorátu Čechy a Morava* představuje od začátku roku již šestou publikaci.

O AUTOROVI:

JIŘÍ SMLSAL vystudoval historii a etnologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, je doktorandem v Ústavu hospodářských a sociálních dějin FF UK. Věnuje se dějinám Romů a dějinám nucené práce, momentálně se podílí na výzkumném projektu zaměřeném na donucovací pracovní.

INFORMACE O KNIZE:

Jiří Smlsal: *Holokaust a majetková perzekuce Romů v Protektorátu Čechy a Morava*
Vydává: Ústav pro studium totalitních režimů, Praha, 2024, 1. vydání, brožovaná se záložkami
ISBN 978-80-7516-026-3

Sledujte nás dále na sociálních sítích:

[ÚSTR](#)

 [Facebook](#)

 [Instagram](#)

 [X \(Twitter\)](#)

 [Youtube](#)

[MRK](#)

 [Facebook](#)

 [Instagram](#)

 [X \(Twitter\)](#)

 [Youtube](#)

KONTAKTY PRO NOVINÁŘE:

Muzeum romské kultury:
Karolina Spielmannová, tisková mluvčí, +420 775 407 065,
media@rommuz.cz

Ústav pro studium totalitních režimů:
Petra Jungwirthová, tisková mluvčí, +420 770 172 146,
press@ustrcr.cz

MUZEUM ROMSKÉ KULTURY bylo založeno v roce 1991 z iniciativy romských intelektuálů jako nevládní nezisková organizace, od roku 2005 je státní příspěvkovou organizací Ministerstva kultury ČR, kde spadá pod Samostatné oddělení muzeí. V evropském kontextu jde o unikátní instituci, která globálně dokumentuje kulturu Romů a Sintů, respektive mnoha různých romských etnických skupin a komunit. Sběrka muzea je zapsána v Centrální evidenci sbírek, obsahuje přes 28 000 sbírkových předmětů, je členěna do 5 podsbírek a v rámci nich do 14 sbírkových fondů. Muzeum se od počátku snažilo především budovat sbírkové fondy, dokumentující kulturu a dějiny Romů. Dnes spravuje fondy tradičních řemesel a profesí, typů obydlí, vybavení interiéru, oděvu a šperku, výtvarného umění, písemného materiálu, plakátů a pozvánek, audio, foto a videodokumentace, knihovny, ohlasů kultury Romů v kultuře majoritní a dokumentace muzea. Ředitelkou Muzea romské kultury je Jana Horváthová.

www.rommuz.cz

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ (ÚSTR) je organizační složkou státu, do jehož činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. (Činnost a poslání ÚSTR jsou ukotveny Zákonem o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek 181/2007 Sb. ze dne 8. 6. 2007). Definuje se jako paměťová instituce zkoumající dobu nacistické okupace 1939–45 a dobu komunistické nadvlády 1948–1989. Poskytuje veřejnosti výsledky své činnosti, zejména zveřejňuje informace o době nesvobody, o období komunistické totalitní moci, o činech a osudech jednotlivců, vydává a šíří publikace, pořádá výstavy, semináře, odborné konference a diskuse. Spolupracuje s vědeckými, kulturními, vzdělávacími a dalšími institucemi za účelem výměny informací a zkušeností v odborných otázkách, stejně tak se zahraničními institucemi a osobami, které mají obdobné zaměření. Podřízenou organizací ÚSTR je **Archiv bezpečnostních složek (ABS)**, který spravuje veškeré písemnosti všech bezpečnostních složek z doby nacismu i komunismu, tedy nejenom Státní bezpečnosti, ale i Veřejné bezpečnosti, civilní a vojenské rozvědky.

Ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů je Ladislav Kudrna.

www.ustrcr.cz